

Határozatok Tára

HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2021. július 15.¹

C-123/20. sz. ügy

Ferrari SpA
kontra
Mansory Design & Holding GmbH,
WH

(a Bundesgerichtshof [szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Közösségi formatervezési minták – 6/2002/EK rendelet – Nem lajstromozott közösségi formatervezési minta – A termék egy részének megjelenése (*partial design*) – A 3. cikk a) pontja – Sportkocsi karosszériájának elemeiből álló rész – Az oltalmazhatóság alaki feltételei – Nyilvánosságra jutás – A 11. cikk (2) bekezdése – A gépjármű egészéről készült nézeti képek közzététele”

I. Bevezetés

1. A Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) által benyújtott jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a közösségi formatervezési mintáról szóló 6/2002/EK rendelet² értelmezésére vonatkozik.
2. E kérelmet a Ferrari SpA, valamint a Mansory Design & Holding GmbH (a továbbiakban: Mansory Design) és WH, ez utóbbi társaság ügyvezetője között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.
3. A Mansory Design testreszabási kiegészítőket (úgynevezett tuningelemeket) gyárt és forgalmaz, amelyek célja, hogy a Ferrari 488 GTB megjelenését közelítse a (nagyobb luxust képviselő) Ferrari FXX K megjelenéséhez.
4. A Ferrari bitorlási keresetet indított a Mansory Design és annak ügyvezetője ellen, több, a 6/2002 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta utánzására hivatkozva, amely mintaoltalmaknak állítása szerint ő a jogosultja.

¹ Eredeti nyelv: francia.

² A 2001. december 12-i tanácsi rendelet (HL 2002. L 3., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 3. o.).

5. A sportkocsik szerelmeseire gyakorolt vonzerőn felül, ezen ügy jogi szempontból azért érdekes, mert a Ferrari által elsődlegesen hivatkozott közösségi formatervezési minta tárgya nem az FXX K egészének megjelenése, hanem *e gépjármű* bizonyos karosszériaelemekből álló *részének* a megjelenése. A kérdést előterjesztő bíróság így módon arra kéri a Bíróságot, hogy teljesen új módon határozzon azokról a feltételekről, amelyek mellett a termék egy részének megjelenése – azaz a *partial design* (adott termékészre vonatkozó formatervezési minta) – oltalomba részesülhet-e nem lajstromozott közösségi formatervezési mintaként.

6. Ennek keretében felmerül *egyrészt* az a kérdés, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének megfelelően ahhoz, hogy így módon oltalomban részesüljön, a termék egy része megjelenésének külön nyilvánosságra kell-e jutnia, vagy pedig e termék egésze formatervezési mintájának nyilvánosságra jutása elegendő-e ebben a tekintetben. Az alapeljárásban ugyanis a Ferrari az FXX K modellje egészéről több nézetből készült kép közzétételére szorítkozott, amely közzététel e társaság szerint a karosszériaelemek oltalom alá helyeztetni kívánt formatervezési mintájának nyilvánosságra jutásával is egyenértékű.

7. *Másrészt* arról a kérdéstről van szó, hogy a termék egy része megjelenésének mennyiben kell bizonyos önállóságot mutatnia a teljes formához képest ahhoz, hogy a termék egészét adott esetben oltalmazótól elkülönülő közösségi formatervezési mintának lehessen tekinteni. Az alapeljárás során ugyanis azt rótták fel a Ferrarinak, hogy az FXX K önkényesen meghatározott részére igényelt formatervezési mintaoltalmat.

8. A jelen indítványban kifejtem *egyrészt*, hogy valamely termék egésze formatervezési mintájának a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutása e termék egy része formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását is maga után vonja, amennyiben ez utóbbi formatervezési minta a nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény során egyértelműen azonosítható. *Másrészt* kifejtem azokat az okokat, amelyek miatt álláspontom szerint a termék egy részének megjelenése önmagában is olyan közösségi formatervezési minta tárgya lehet, amely elkülönül a termék egészének megjelenését adott esetben oltalomban részesítőtől, mivel magát a „formatervezési mintát” e rendelet 3. cikkének a) pontjában szereplő meghatározásának megfelelően a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok olyan sajátosságai határozzák meg, amelyek azt önmagában azonosíthatóvá teszik.

II. Jogi háttér

9. A 6/2002 rendelet (16), (17), (21) és (25) preambulumbekkezdése a következőket mondja ki:

„(16) Egyes [uniós gazdasági] ágazatok nagy mennyiségű formatervezési mintát állítanak elő gyakran rövid piaci életű termékekre nézve, amelyek esetén a lajstromozási alakszerűségek terhe nélküli oltalomszerzés előnyt jelent, és az oltalom időtartamának csekélyebb a jelentősége. Másfelől, vannak olyan iparágak, amelyek a nagyobb jogbiztonság miatt fontosabbnak tekintik a lajstromozással járó előnyöket, és igénylik a termékeik várható piaci életének megfelelő hosszabb oltalmi időt.

(17) Mindez az oltalom két formáját kívánja meg, az egyik a rövid időtartamú lajstromozás nélküli formatervezésiminta-oltalom, a másik a hosszabb időtartamú lajstromozott formatervezésiminta-oltalom.

[...]

(21) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő jog kizárólagos jellege megfelel a nagyobb jogbiztonságnak. Helyénvaló ugyanakkor, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom csak az utánzással szembeni fellépést biztosító jogot teremtsen. Ezért az oltalom nem terjedhet ki olyan formatervezett termékekre, amelyek egy második szerzőnek az első szerzőtől függetlenül kialakított formatervezési mintájának eredményeként jönnek létre. E jog azon termékek kereskedelmére is kiterjed, amelyekben a bitorolt formatervezési minták megtestesülnek.

[...]

(25) Azok az iparágak, amelyek rövid idő alatt nagy számban állítanak elő várhatóan rövid életű olyan formatervezési mintákat, amelyek közül csak néhány kerül kereskedelmi forgalomba, a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom alkalmazásával előnyre tesznek szert. [...]"

10. E rendelet „Közösségi formatervezési minta” című 1. cikke a (2) bekezdésének a) pontjában a következőket mondja ki:

„A formatervezési minta oltalomban részesül:

a) »lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként«, ha az e rendeletben előírt módon jutott nyilvánosságra;”

11. Az említett rendelet „Meghatározások” címet viselő 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »formatervezési minta« a termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei – eredményeznek;

b) »termék«: bármely ipari vagy kézműipari árucikk ideértve – egyebek mellett – azokat a részeket is, amelyeket valamely összetett termékben való összeállításra szántak, továbbá a csomagolást, a kikészítést, a grafikai jelzéseket és a nyomdai betűformákat, a számítógépi programok kivételével;

c) »összetett termék« az olyan alkotóelemekből álló termék, amelyek eltávolításával a termék szétszedhető és utána újból összeállítható.”

12. Ugyanezen rendelet „Az oltalmazhatóság feltételei” című 4. cikkének (1) és (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„(1) A formatervezési minta akkor részesülhet közösségi formatervezésiminta-oltalomban, ha új és egyéni jellegű.

(2) Az összetett termék alkotóelemét képező termékre alkalmazott vagy ilyen termékben megtestesülő mintát akkor kell újnak és egyéni jellegűnek tekinteni, ha

a) az alkotóelem az összetett termékbe való beillesztését követően is látható marad annak rendeltetésszerű használata során; és

b) az alkotóelem látható külső jellegzetességei önmagukban is megfelelnek az újdonság és az egyéni jelleg követelményeinek.”

13. A 6/2002 rendelet „Egyéni jelleg” címet viselő 6. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A formatervezési mintának egyéni jellege van, ha bármely nyilvánosságra jutott mintához képest a tájékozott használóra eltérő összbemutatót tesz:

a) a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta esetén azt a napot megelőzően, amelyen a minta, amelyre az oltalmat igénylik, nyilvánosságra jutott;

[...]”

14. A 6/2002 rendeletnek „A lajstromozás nélküli mintaoltalom kezdete és időtartama” című 11. cikke előírja:

„(1) Az a formatervezési minta, amely megfelel az 1. szakaszban meghatározott követelményeknek, lajstromozás nélkül részesül oltalomban attól a naptól számított hároméves időtartamra, amelyen a[z Unióban] először jutott nyilvánosságra.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában a formatervezési mintát akkor kell a[z Unióban] nyilvánosságra jutottnak tekinteni, ha azt oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során észszerűen juthattak az érintett ágazatban a[z Unióban] működő szakmai körök tudomására. A formatervezési minta nem tekinthető azonban nyilvánosságra jutottnak, ha azt harmadik személy számára kifejezett vagy hallgatólagos titoktartási kötelezettség terhe mellett mutatják be.”

15. Az említett rendelet „A közösségi formatervezésiminta-oltalom tartalma” című 19. cikkének értelmében:

„(1) A lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom alapján a mintaoltalom jogosultjának kizárólagos joga van a minta hasznosítására és arra, hogy a mintát engedélye nélkül hasznosító harmadik személyekkel szemben fellépjen. Hasznosításnak minősül különösen annak a terméknek az előállítás, forgalomba hozatalra [helyesen: értékesítésre] való felkínálása, forgalomba hozatala, behozatala, kivitele, használata és e célokból való raktáron tartása, amelyre a mintát alkalmazzák, illetve amelyben a minta megtestesül.

(2) A lajstromozás nélküli mintaoltalom esetén a mintaoltalom jogosultja csak akkor léphet fel az (1) bekezdésben említett cselekmények megakadályozása érdekében, ha az engedély nélküli hasznosítás az oltalom alatt álló minta utánzásának következménye.

Az engedély nélküli hasznosítás nem tekinthető az oltalom alatt álló minta utánzásából fakadó hasznosításnak, ha olyan szerző önálló alkotómunkájának eredménye, akiről észszerűen feltételezhető, hogy nem ismerhette a jogosult által nyilvánosságra hozott formatervezési mintát.

[...]”

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

16. Az olaszországi székhelyű Ferrari verseny- és sportkocsikat gyárt. Csúcsmodellje a kizárólag versenypályán való vezetésre tervezett FXX K, amelyet nem hagytak jóvá a közúti forgalomban való használatra.

17. A Ferrari először egy 2014. december 2-i sajtóközleményben mutatta be a nyilvánosságnak az FXX K-t. Ez a közlemény az alábbi két fényképet tartalmazta, amelyek a jármű oldalnézetét, illetve előlnézetét ábrázolják:

18. A limitált példányban gyártott Ferrari FXX K két változatban készült, amelyek kizárólag a motorházfedélen található „V” színében térnek el egymástól. Az első változatban, amelyet az előbbiekben ábrázolt fényképek illusztrálnak, ez a „V” fekete színű, kivéve annak csúcsát, amelynek színezése megegyezik a jármű alapszínével. A második változatban az említett „V” teljes egészében fekete színű.

19. A Mansory Design vállalkozás, amelynek WH az ügyvezetője, felsőkategóriás gépjárművek személyreszabásával (ún. „tuning”) foglalkozó vállalkozás. A Mansory Design székhelye és WH lakóhelye is Németországban van. 2016 óta e társaság testreszabási kiegészítőket (a továbbiakban: tuningelemeket) gyárt és forgalmaz, amelyek célja a Ferrari 488 GTB (egy sorozatban előállított, 2015 óta elérhető, közúti közlekedésre tervezett modell) megjelenésének oly módon történő módosítása, hogy az közelítsen a Ferrari FXX K megjelenéséhez.

20. A Mansory Design így több olyan tuningelemet kínál, amelyek lehetővé teszik a Ferrari 488 GTB átalakítását, melyek a „Front kit”, a „Rear kit”, a „Side set”, a „Roof cover” és a „Rear wing”. Ezenfelül a „Front kit” két változatban is elérhető, amelyek a Ferrari FXX K két változatát tükrözik: az első változaton a motorházfedélen kialakított „V” a csúcsa kivételével fekete színű, míg a második változaton teljesen fekete színű.

21. A Ferrari 488 GTB teljes átalakítása során a karosszéria látható elemeinek nagyobb részét kicserélik. 2016 márciusában a Genfi Autószalon (Svájc) alkalmával a Mansory Design bemutatott egy, a fentiek szerint átalakított gépjárművet, Mansory Siracusa 4XX néven.

22. A Ferrari úgy véli, hogy ezen tuningelemek Mansory Design általi forgalmazása egy vagy több, lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta által biztosított jogot sért, amely formatervezési mintáknak a Ferrari a jogosultja.

23. A Ferrari elsődlegesen azt állította, hogy a „Front kit” forgalmazása sért egy első, nem lajstromozott közösségi formatervezési mintát, amely az FXX K modelljének azon részének megjelenésén áll fenn, amely a motorházfedélen kialakított „V” alakú elemből, az ezen elemből középen kiemelkedő, hosszanti irányba elrendezett, uszonyszerű elemből („strake”), a lökhárító részét képező, kétrétegű első légterelőből és a középső függőleges, az első légterelőt a motorházfedéllel összekötő elemből áll. E részt a jármű egyedi „arcvonásait” meghatározó, és egyúttal repülőgépre vagy Formula-1-es autóra vonatkozó képzettársítást ébresztő egységként érzékelik. A Ferrari szerint ez a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta a 2014. december 2-i sajtóközlemény közzétételének pillanatában jött létre.

24. Másodlagosan a Ferrari azt állította, hogy jogosultja egy második, lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintának, amely a kétrétegű első légterelő megjelenésén áll fenn, és amely e sajtóközlemény közzétételének pillanatában, vagy legkésőbb egy „Ferrari FXX K – The Making Of” című film 2015. április 3-i közzétételének pillanatában jött létre, és amelyet a Mansory Design a „Front kit” forgalmazásával szintén bitorol.

25. Keresetének alátámasztására a Ferrari harmadlagosan a Ferrari FXX K egészének kialakításán fennálló harmadik, lajstromozás nélküli formatervezési mintára is hivatkozik, amelyet szintén felfedtek a 2014. december 2-i sajtóközleményben, egy, a gépjárművet oldalnézetben ábrázoló fényképen.

26. A Ferrari a Németországi Szövetségi Köztársaság területén értékesítésre felkínált tuningelemeket illetően a tisztességtelen versenyre vonatkozó jogszabályok alapján az utánzás elleni védelemre alapított jogokra is hivatkozott.

27. A Ferrari első fokon a per tárgyát képező alkatrészek gyártásának, értékesítésre való felkínálásának, forgalomba hozatalának, kivitelének és behozatalának, használatának vagy birtoklásának az egész Európai Unió területén történő abbahagyását kérte, valamint mellékköveteléseket (számviteli iratok szolgáltatása, a termékek visszahívása és megsemmisítése, pénzübeli kártérítés megállapítása) is előterjesztett. A Landgericht (regionális bíróság, Németország) elutasította mindezeket a kereseti kérelmeket.

28. A fellebbviteli bíróság előtt a Ferrari megállapította, hogy az abbahagyás iránti kérelmei, valamint a termékek visszahívására és megsemmisítésére vonatkozó kérelmei, amennyiben azok a hivatkozott közösségi formatervezési minták által biztosított jogokon alapulnak, a szóban forgó jogok 2017. december 3-i lejáratára miatt okafogyottá váltak.³ Ezzel szemben a Ferrari fenntartotta többek között az őt ért kár megtérítése iránti kérelmeket.

29. A fellebbviteli bíróság nem adott helyt a Ferrari kérelmének. Többek között megalapozatlannak ítélte az e társaság által az állítólagos lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták alapján benyújtott kérelmeket. E bíróság szerint az első, oltalom alá helyezett kívánt közösségi formatervezési minta, amely a Ferrari FXX K-nak a jelen indítvány 23. pontjában leírt részére vonatkozik, nem áll fenn, mivel a Ferrari nem bizonyította, hogy teljesül a „bizonyos fokú formai önállóság és egység” minimumkövetelménye. E társaság csupán a jármű általa önkényesen meghatározott részére hivatkozott. A második, a Ferrari által oltalom alá helyezett kívánt közösségi formatervezési minta, amely a kétrétegű első légterelő megjelenésére

³ Lásd e tekintetben a 6/2002 rendelet 11. cikkének (1) bekezdését, amely a jelen indítvány 14. pontjában szerepel.

vonatkozik, szintén nem létezik, mivel nem felel meg a „formai egység” követelményének. Ami a harmadik formatervezési mintát illeti, amely a Ferrari FXX K egészének kialakítására vonatkozik, az valóban létezik, de azt a Mansory Design nem bitorolta.

30. A Ferrari ekkor felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz (szövetségi legfelsőbb bíróság). Ez utóbbi bíróság úgy véli, hogy e felülvizsgálati kérelem kimenetele a Ferrari által igényelt, lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomból állítólagosan eredő jogok megsértésén alapuló kérelmeket illetően a 6/2002 rendelet értelmezésétől függ.

31. Pontosabban azon feltételeket kell tisztázni, amelyek mellett a termék egy részének megjelenése oltalomban részesülhet e rendeletnek megfelelően lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként.

32. Ennek keretében a kérdést előterjesztő bíróság *egyrészt* arra keresi a választ, hogy valamely termék egésze ábrázolásának a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutása az e termék részei formatervezési mintáinak nyilvánosságra jutását is jelenti-e.

33. Feltételezve, hogy ez a helyzet, a kérdést előterjesztő bíróság *másrészt* arra keresi a választ, hogy a termék egy része megjelenésének ahhoz, hogy az e termék egészének megjelenésétől elkülönülő, a termék egy részén fennálló formatervezési mintának minősüljön, a fellebbviteli bíróság döntésének megfelelően „bizonyos fokú formai önállósággal és egységgel” kell-e rendelkeznie, amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy e rész megjelenése nem olvad bele teljes mértékben az említett termék megjelenésébe, hanem éppen ellenkezőleg, önálló összbnyomást kelt a teljes formához képest.

34. E körülmények között a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Részesülhetnek-e 6/2002/EK rendelet 11. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdésének első mondata szerinti lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalomban a termék egyes részei a termék egésze ábrázolásának nyilvánosságra jutása révén?

2) Amennyiben az első kérdésre igenlő a válasz:

Milyen jogi mércét kell az egyéni jelleg 6/2002/EK rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti vizsgálatának keretében az összbnyomás meghatározása céljából azon alkotóelem esetében alkalmazni, amely – mint például a gépjármű karosszéria része – összetett termékbe kerül beillesztésre? Figyelembe lehet-e különösen azt venni, hogy a tájékozott használó képzetében az alkotóelem megjelenése nem egyezik meg teljes mértékben az összetett termék megjelenésével, hanem bizonyos formai önállóságot és egységet mutat, ami a teljes formától független esztétikai összbnyomás megállapítását teszi lehetővé?”

35. A Bíróság Hivatala a 2020. január 30-i előzetes döntéshozatal iránti kérelmet 2020. március 4-én vette nyilvántartásba. A Ferrari, a Mansory Design, a cseh, az olasz és a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság terjesztett írásbeli észrevételeket a Bíróság elé. Ezek a felek és érdekeltek emellett írásban válaszoltak a Bíróság által 2021. január 15-én feltett kérdésekre is.

IV. Elemzés

36. A 6/2002 rendelet, amint azt az 1. cikke kimondja, az egységes jogcímek két kategóriáját szabályozza, ezek: a „lajstromozott közösségi formatervezési minta” és a „lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta”. Az oltalom megszerzéséhez szükséges anyagi feltételek mindkét jogcím esetben azonosak. Különösen e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően a szóban forgó formatervezési mintának „újnak” és „egyéni jellegűnek” kell lennie. Ezzel ellentétben az egyik vagy a másik jogcím esetében alkalmazandó alaki feltételek eltérőek. A „lajstromozott közösségi formatervezési minta” megszerzéséhez per definitionem oltalmi bejelentés benyújtása szükséges. Ezzel szemben a formatervezési minta akkor részesülhet oltalomban „lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként”, ha az említett rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében előírt módon nyilvánosságra jutott.⁴

37. A jelen ügyben a Mansory Design és WH ellen indított bitorlási kereset keretében a Ferrari különböző *lajstromozás nélküli* közösségi formatervezési mintákra hivatkozik. Amint arra a jelen indítvány bevezetésében rámutattam, a jelen ügy sajátossága az, hogy az alapeljárás felperese különösen⁵ egy olyan, a Ferrari FXX K *egy részének megjelenésére* vonatkozó, nem lajstromozott közösségi formatervezési minta tekintetében támaszt oltalmi igényt, amely több karosszériaelemből áll – vagyis a motorházfedélen kialakított „V” alakú elemből, az ezen elemből középen kiemelkedő, hosszanti irányba elrendezett, uszonyyszerű elemből („strake”) a lökhárító részét képező, kétrétegű első légterelőből és a középső függőleges, az első légterelőt a motorházfedéllel összekötő elemből.⁶ Ez utóbbi társaság tehát azt állítja, hogy jogokkal rendelkezik az általános megnevezése szerint *partial design* (termék egy részére vonatkozó formatervezési minta) alapján.

38. Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, aligha kétséges, hogy a 6/2002 rendelet alkalmazásában valamely termék csupán egy részének megjelenése önmagában képezheti lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom tárgyát.

39. Az ilyen oltalomban részesíthető „formatervezési mintákat” ugyanis a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja a következőképpen határozza meg: „*a termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei – eredményeznek*” (kiemelés tőlem).

40. Mindemellett *egyrészt*, amint arra a jelen indítvány 36. pontjában rámutattam, ahhoz, hogy a termék egy részének megjelenése lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként oltalomban részesülhessen, a 6/2002 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének megfelelően nyilvánosságra kell jutnia.

41. Márpedig az alapeljárásban a Ferrari a Ferrari FXX K egészéről készült nézeti képek közzétételére szorítkozott.⁷ A kérdést előterjesztő bíróság tehát az első kérdésével arra keresi a választ, hogy a nyilvánosságra jutás említett 11. cikkben előírt feltételének való megfelelés

⁴ Lásd: a 6/2002 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja.

⁵ A jelen indítványban a Ferrari által kereseti kérelmei alátámasztására *elsődlegesen* hivatkozott formatervezési mintát tekintem elemzésemben ténybeli feltevésnek, figyelmen kívül hagyva a másodlagosan és harmadlagosan hivatkozott formatervezési mintákat, kivéve, ha szükséges megemlíteni őket.

⁶ Lásd a jelen indítvány 23. pontját.

⁷ Lásd a jelen indítvány 17. pontját.

érdekében e társaságnak *külön nyilvánosságra kellett volna-e hoznia* a karosszéria azon részének formatervezési mintáját, amelynek tekintetében oltalmat igényel. Az A. szakaszban kifejtem majd, hogy álláspontom szerint miért nem ez a helyzet.

42. Másrészt e bíróság második kérdésével arra keresi a választ, hogy ahhoz, hogy közösségi formatervezésminta-oltalom tárgya lehessen, e termék egy része megjelenésének a termék egészének megjelenéséhez képest „bizonyos fokú önállósággal és egységgel” kell-e rendelkeznie. Az említett bíróságban felmerül tehát a kérdés, hogy bizonyos korlátokat kell-e alkalmazni a szerző azon lehetőségére, hogy termékének megjelenését olyan különböző részekre bonthassa, amelyek mindegyike önálló oltalomban részesül. Ezt a kényes kérdést vizsgálom a B. szakaszban.

43. Ezt megelőzően mindazonáltal egyértelművé kell tenni egy utolsó kérdést. Noha a kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésében és az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásában a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontjában szereplő „termékrész” fogalmára hivatkozott, azt is megállapította, hogy a Ferrari FXX K karosszériájának az alapeljárásban szóban forgó elemei az e rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „összetett termék alkotóelemeinek” minősülnek.

44. Emlékeztetek arra, hogy a Bíróság az Acacia és D’Amato⁸ ítéletben pontosította, hogy a 6/2002 rendeletben szereplő meghatározás hiányában az „összetett termék alkotóeleme” több olyan összetevőre utal, amelyet arra terveztek, hogy azokat valamely összetett ipari vagy kézműipari árucikkbe beszereljék, amelyek eltávolításával ezen árucikk szétszedhető és utána újból összeállítható, és amelyek nélkül az összetett termék nem használható rendeltetésszerűen.

45. A Bíróság azt is kimondta, hogy a gépjármű-keréktárcsát egy „összetett termék alkotóelemének” kell tekinteni, mivel az ilyen keréktárcsa az összetett terméknek minősülő gépjárműnek az összetevője, melynek hiányában e termék nem használható rendeltetésszerűen.⁹

46. Hasonlóképpen véleményem szerint a karosszériaelemeket akkor kell „összetett termék alkotóelemeinek” minősíteni, ha egyrészt ezen elemek helyettesíthetők, és másrészt, ha jelenlétük szükséges az érintett jármű rendeltetésszerű használatához.

47. A Ferrari azonban vitatta a 6/2002 rendelet 3. cikkének c) pontja és 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „alkotóelemnek” való minősítést azzal az indokkal, hogy az alapeljárásban szóban forgó formatervezési minták által érintett karosszériaelemek nem felelnek meg e kritériumoknak.

48. Nyilvánvalóan nem a Bíróság feladata e kérdés eldöntése, amely a tények értékelésének körébe tartozik. A kérdést előterjesztő bíróság feladata adott esetben ennek az ellenőrzése.

49. Mindazonáltal a Bíróság által e tekintetben feltett kérdésre válaszolva a felek és a beavatkozó felek egyetértenek abban, hogy az említett kérdésre adandó válasz nem bír döntő jelentőséggel a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdések megválaszolása szempontjából.

50. Ugyanis, amint azt lényegében a Ferrari és a lengyel kormány megjegyzi, a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett „formatervezési minta” állhat a termék egészének, illetve egy részének megjelenéséből, beleértve az összetett termék valamely alkotóelemének, sőt egy ilyen alkotóelem egy részének megjelenését is.

⁸ 2017. december 20-i ítélet (C-397/16 és C-435/16, EU:C:2017:992, 65. pont).

⁹ Lásd: 2017. december 20-i Acacia és D’Amato ítélet (C-397/16 és C-435/16, EU:C:2017:992, 66. pont).

51. Márpedig a jelen ügyben előterjesztett kérdések szempontjából az a tény bír szerintem jelentőséggel, hogy a Ferrari lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként hivatkozik a „termék egy részének” megjelenésére. Annak kérdése, hogy e termék „összetett”-e, és hogy a szóban forgó rész az ilyen termék „alkotóelemei” fogalmának megfelelő elemekből áll-e, vagy sem, nem döntő jelentőségű a feltett kérdések megválaszolása szempontjából. Az alábbi bekezdésekben tehát lényegében a „termék” és a „termékrész” fogalmára hivatkozom.

A. A termék részeire vonatkozó formatervezési minták 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutásáról (első kérdés)

52. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely termék egészére vonatkozó formatervezési mintának, például a gépjármű megjelenésének a nyilvánosságra jutása eredményezheti a termék egy részére – például e jármű karosszériája bizonyos elemeinek megjelenésére – vonatkozó formatervezési mintának a nyilvánosságra jutását is, és ha igen, milyen feltételekkel.

53. Az alapeljárásban a kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a Ferrari azzal, hogy az FXX K modelljének egészéről készült két nézeti képet közzétett, a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében nyilvánosságra hozta e gépjármű teljes egészének formatervezési mintáját. Az e rendelkezésben megállapított feltételek tehát teljesülnek e formatervezési minta esetében.¹⁰

54. Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság azon a véleményen van, hogy e nyilvánosságra jutás kizárólag az FXX K egészének formatervezési mintáját illetően keletkeztet oltalmat. *Nem jelenti az e gépjárművet alkotó részek formatervezési mintáinak nyilvánosságra jutását.* E bíróság véleménye szerint, amelyhez a Mansory Design, a lengyel kormány és a Bizottság is csatlakozik, a termék ilyen része megjelenésének – ahhoz, hogy maga is lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként oltalmazható legyen – *külön kell nyilvánosságra jutnia.* A 6/2002 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének ezen értelmezése biztosítja a jogbiztonságot azáltal, hogy lehetővé teszi a nyilvánosság, és különösen a gazdasági szereplők számára, hogy a jogosult által nyilvánosságra hozott képek alapján könnyen és egyértelműen meghatározzák a jogosult által igényelt oltalom tárgyát.

55. A gyakorlatban a Ferrarinak tehát a Ferrari FXX K egészét ábrázoló fényképein felül egy vagy több olyan képet is közzé kellett volna tennie, amely kifejezetten e gépjármű azon részére fókuszálnak, amelyek tekintetében a Ferrari lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalmat igényel, vagy ezeken az átfogó fényképeken olyan jelzéseket kellett volna használnia, amelyek lehetővé teszik az érintett formatervezési minta könnyű azonosítását, mint például a szóban forgó elemeket meghatározó színek, kontrasztok, nyilak vagy vonalak.

56. Nem értek egyet. A Ferrarihoz, valamint a cseh és az olasz kormányhoz hasonlóan úgy vélem, hogy egy teljes termék formatervezési mintájának a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében vett nyilvánosságra jutása e termék egy része formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását is eredményezheti. Másként fogalmazva, a külön nyilvánosságra jutás semmi esetre sem előfeltétele annak, hogy az ilyen rész formatervezési mintája lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintaként oltalomban részesíthető legyen.

¹⁰ Különösen bizonyítottnak kell tekinteni, hogy a szakmai körök észszerűen tudomást szerezhettek a szóban forgó fényképek közzétételéről.

57. E tekintetben *elsősorban* megjegyzem, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikke semmilyen különös szabályt nem tartalmaz a termék egy részének nyilvánosságra jutását illetően.

58. Pontosabban, e rendelet 11. cikkének (2) bekezdése egyetlen kritériumot állapít meg annak meghatározása érdekében, hogy a nyilvánosságra jutás megtörtént-e, és ez érvényes valamennyi formatervezési mintára – függetlenül attól, hogy azokat termékre vagy termékreszerekre alkalmazták-e, illetve hogy termékekben vagy termékreszerekben testesülnek-e meg –, azaz hogy „oly módon tették közzé, állították ki, hozták kereskedelmi forgalomba, vagy vált bárki számára hozzáférhetővé, hogy ezek az események a rendes üzletvitel során észszerűen juthattak az érintett ágazatban a [...] szakmai körök tudomására”.

59. Amint arra a Ferrari, valamint a cseh és az olasz kormány helyesen rámutatott, e rendelkezés szövege tehát nem követeli meg, hogy a termékreszerekre vonatkozó formatervezési minták külön jussanak nyilvánosságra. E megfogalmazásban semmi nem zárja ki annak lehetőségét, hogy ugyanazon kép közzététele a termék egészére, valamint az azt alkotó részekre vonatkozó formatervezési minta nyilvánosságra jutását vonja maga után. Márpedig az uniós jogalkotónak lehetősége lett volna arra, hogy ilyen értelmű feltételt fogalmazzon meg, ha ez lett volna a szándéka.

60. *Másodszorban* ugyanezen 11. cikk (2) bekezdéséből kitűnik, hogy a formatervezési minta akkor „nyilvánosságra jutott”, ha azt olyan események hozzák nyilvánosságra, amelyek a rendes üzletvitel során „észszerűen juthattak az érintett ágazatban [az Unióban] működő szakmai körök tudomására”¹¹. Lényegében tehát arról van szó, hogy e szakmai körök észszerűen tudomást szerezhettek-e a szóban forgó formatervezési mintáról.¹²

61. Márpedig úgy vélem, hogy bizonyos körülmények között a szakmai körök észszerűen tudomást szerezhetnek a termék egy részének megjelenéséről, ha e termék egészének megjelenését nyilvánosságra hozzák, amint arra a Ferrari hivatkozott.

62. Az alapeljárás körülményei jól szemléltetik ezt. Emlékeztetek arra, hogy a Ferrari által hivatkozott, nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény az FXX K két fényképének közzététele, beleértve egy előlnézeti fényképet is.¹³ Ez utóbbi fénykép többek között e gépjármű motorházfedelének és légterelőjének megjelenését mutatja.

63. Következésképpen és a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozó ténybeli értékelésre is figyelemmel úgy tűnik számomra, hogy a szóban forgó fénykép közzététele révén¹⁴ a szakmai körök észszerűen tudomást szerezhettek azon rész formatervezési mintájáról, amely tekintetében a Ferrari oltalmat igényelt – ideértve a Ferrari FXX K motorházfedelének középső részén található „V” alakú elemet is. Hasonlóképpen, az említett gépjármű oldalnézeti képének közzététele észszerűen lehetővé tette számukra, hogy megismerjék például az említett gépjárműre szerelt keréktárcsák formatervezési mintáját.

¹¹ A „szakmai körök” fogalmát illetően lásd: 2014. február 13-i H. Gautzsch Großhandel ítélet (C-479/12, EU:C:2014:75, 27–30. pont).

¹² Ugyanis, bár a 6/2002 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének szövege utal arra a kérdésre, hogy a nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény (közzététel, kiállítás stb.) észszerűen juthatott-e szakmai körök tudomására, úgy vélem, hogy ez a kritérium tágabb értelemben annak meghatározására irányul, hogy e körök észszerűen tudomást szerezhettek-e a szóban forgó formatervezési mintáról. Lásd ebben az értelemben: 2014. február 13-i H. Gautzsch Großhandel ítélet (C-479/12, EU:C:2014:75, 25. és 29. pont).

¹³ Lásd a jelen indítvány 17. pontját.

¹⁴ E tekintetben emlékeztetek arra, hogy bizonyított, hogy a szakmai körök észszerűen tudomást szerezhettek e közzétételről (lásd ezen indítvány 10. lábjegyzetét).

64. Természetesen, amint arra a cseh kormány rámutatott, ahhoz, hogy egy termék egésze formatervezési mintájának nyilvánosságra jutása e termék egy része formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását vonja maga után, elengedhetetlen, hogy e rész megjelenése e nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény során *egyértelműen azonosítható* legyen.¹⁵ Ennek hiányában a szakmai körök nem szerezhethetnek róla észszerűen tudomást egy ilyen alkalommal, amint azt a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése megköveteli.

65. Másként fogalmazva, amikor – mint a jelen ügyben is – a nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény egy termék fényképének közzétételéből áll, a hivatkozott rész formatervezési mintája jellemzőinek – mint például rajzolatának, körvonalainak, színének stb.¹⁶ – *egyértelműen láthatónak* kell lenniük e fényképen.

66. Így nyilvánvaló, hogy például a Ferrari FXX K hátulnézeti képének közzététele nem eredményezhette volna az e jármű motorházfedelén található „V” alakú elem formatervezési mintájának nyilvánosságra jutását. Ugyanígy meg kell állapítani, hogy semmilyen nyilvánosságra jutásra nem kerül sor, ha a szóban forgó rész megjelenését a szakmai körök nem tudják egyértelműen azonosítani a közzétett képen, többek között azért, mert a megjelenítés túl kicsi, rossz minőségű vagy részben takarja egy másik elem.

67. Ebben alapvetően nincs semmi egyedi, mivel álláspontom szerint ez az egyértelműségi követelmény a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében *minden* formatervezési minta nyilvánosságra jutására vonatkozik, függetlenül attól, hogy egy nem összetett termékről, egy összetett termékről vagy egy termékreszről van-e szó. Bármilyen legyen is a helyzet, a nyilvánosságra jutás tulajdonképpen csak akkor tekinthető megtörténtnek, ha a szóban forgó formatervezési minta a rendes üzletvitel során észszerűen juthatott az érintett ágazaton belül működő szakmai körök tudomására.¹⁷ Ez a feltétel véleményem szerint szükségképpen magában foglalja, hogy a nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény kellően *egyértelműen* feltárja ezt a formatervezési mintát.

68. *Harmadsorban*, a 6/2002 rendelet (16) és (25) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy az egységes jogcím bevezetésével, amit a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta jelent, az uniós jogalkotó az innováció elősegítése érdekében¹⁸ oltalomban kívánta részesíteni az olyan termékekre alkalmazott vagy olyan termékekben megtestesülő formatervezési mintákat, amelyek gazdasági életciklusa rövid,¹⁹ és amelyek esetében szerzőik gyors és hatékony oltalmat kívánnak kapni anélkül, hogy lajstromozási alakszerűségeket kellene teljesíteniük.

¹⁵ Hasonló értelmezés tekintetében lásd: Ruhl, O. és Tolkmitt, J., *Gemeinschafts-geschmacksmuster – Taschenkommentar – 3. Auflage*, Wolters Kluwer, 2019., 423. o.

¹⁶ Emlékeztetek arra, hogy a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében a formatervezési minta „a termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei – eredményeznek”.

¹⁷ Lásd a jelen indítvány 12. lábjegyzetét.

¹⁸ Általános jelleggel, a közösségi formatervezési minták egységes rendszerének létrehozásával az uniós jogalkotó hatékony és egységes oltalmat kívánt nyújtani a tagállamok egész területén az ipari formatervezés számára annak érdekében, hogy ösztönözze az egyes szerzőket arra, hogy ezen a területen járuljanak hozzá akiemelkedő minőség Unión belüli eléréséhez, hogy kedvezzenek az innovációnak, valamint az új termékek fejlesztésének és az előállításukba való befektetésnek. Lásd: a 6/2002 rendelet (1), (5), (7) és (29) preambulumbekkezdése, valamint a 2017. szeptember 27-i Nintendo ítélet (C-24/16 és C-25/16, EU:C:2017:724, 73. pont); 2018. március 8-i DOCERAM ítélet (C-395/16, EU:C:2018:172, 28. pont).

¹⁹ A lengyel kormány állításával ellentétben az a tény, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalmat a rövid gazdasági életciklusú termékekre tekintettel vezették be – tipikusan azokra tekintettel, amelyek megjelenése gyorsan változik a divat szerint, mint például a ruhák –, nem zárja ki, hogy egy a priori nem e termékkategóriába tartozó gépkocsi, mint a Ferrari FXX K, egy részének a megjelenése ezen az alapon oltalomban részesüljön. E tekintetben elegendő megjegyezni, hogy az uniós jogalkotó a 6/2002 rendeletben nem írt elő korlátozást azon terméktípusokat illetően, amelyek megjelenése lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként oltalomban részesíthető.

69. Így e rendelet 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében, amennyiben az oltalom megszerzésének anyagi feltételei teljesülnek, a formatervezési minták az említett rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében meghatározott feltételek mellett, a nyilvánosságra jutásuktól minden további alakszerűség nélkül automatikusan oltalomban részesülnek lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként.

70. Márpedig, amint azt a Ferrari, valamint a cseh és az olasz kormány helyesen állítja, ellentétes lenne az egyszerűsége és gyorsasága irányuló célkitűzéssel, ha a szerzőknek termékük minden egyes részét külön-külön nyilvánosságra kellene hozniuk annak érdekében, hogy e részek formatervezési mintája tekintetében különleges oltalmat élvezhessenek, minthogy – amint arra emlékeztettem – e célkitűzés vezérelte a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalom bevezetését.²⁰ Ez azt jelentené, hogy alakszerűséggel kellene élni egy olyan rendszerben, amelyet alakszerűséghez nem kötött rendszernek szántak.

71. Az általam javasolt értelmezést *negyedsorban* egy rendszertani érv is alátámasztja.

72. E tekintetben a formatervezési minta nyilvánosságra jutása két jogkövetkezményt von maga után a 6/2002 rendeletben. *Egyfelől*, amint láttuk, e nyilvánosságra jutás lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalmat keletkeztethet. *Másfelől*, az oltalom (lajstromozott vagy lajstromozás nélküli) közösségi formatervezési mintaként történő megszerzése anyagi feltételeinek vizsgálata keretében az oltalom alá helyezettetni kívánt formatervezési mintával azonos vagy ugyanolyan összbenyomást keltő formatervezési minta korábbi nyilvánosságra jutásának az a következménye, hogy „megsemmisíti” az előbbi formatervezési minta újdonságát (a rendelet 5. cikke) és/vagy egyéni jellegét (az említett rendelet 6. cikke), és ezáltal kizárja az említett oltalomból való részesülést. E vizsgálat alkalmazásában a nyilvánosságra jutásnak minősülő eseményeknek ugyanezen rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében szereplő meghatározása hasonló a rendelet 11. cikkének (2) bekezdésében szereplő meghatározáshoz.²¹ E két rendelkezés különösen ugyanazt a kritériumot tartalmazza a szakmai körök tudomására vonatkozóan.²² Ezért az uniós jogalkotó ellentétes szándékára utaló bizonyítékok hiányában a nyilvánosságra jutás feltételét mindkét rendelkezés összefüggésében azonos módon kell értékelni.

73. Márpedig, amint arra a Ferrari hivatkozik, ha a Bíróság a jelen ügyben úgy ítélné meg, hogy egy terméket annak teljességében ábrázoló fényképnek a szerző általi nyilvánosságra hozatala nem minősül e termék egy része formatervezési mintája nyilvánosságra jutásának, még akkor sem, ha a szakmai körök észszerűen tudomást szerezhettek erről a fényképről, és e formatervezési minta azon egyértelműen azonosítható, annak következménye az lenne, hogy egy harmadik személy később saját maga kérhetné annak közösségi formatervezésminta-oltalmát. Az eredeti közzététel ugyanis ezen értelmezésre tekintettel nem tekinthető a 6/2002 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése értelmében az újdonságot „megsemmisítő”, az ilyen kérelmet megakadályozó korábbi

²⁰ Lásd: 2014. június 19-i Karen Millen Fashions ítélet (C-345/13, EU:C:2014:2013, 42. pont).

²¹ A 6/2002 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése előírja: „Az 5. és a 6. cikk alkalmazásában a mintát nyilvánosságra jutottnak kell tekinteni, ha az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontjában és a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontjában vagy – az esettől függően – az 5. cikk (1) bekezdésének b) pontjában és a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett időpontot megelőzően [...] közzététellel, egyéb közlés útján, kiállítással, kereskedelmi forgalomba hozattal vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált, kivéve ha ezek az események a rendes üzletvitel során észszerűen nem juthattak az érintett ágazaton belül [az Unióban] működő szakmai körök tudomására. [...]”.

²² Azzal az egyetlen különbséggel, hogy e kritériumot tagadásként fogalmazták meg az első rendelkezésben, míg a másodikban állításként.

nyilvánosságra jutásának. Ezen értelmezés nem a formatervezési minták terén történő *innovációt* részesítene előnyben, amint azt e rendelet (7) preambulumbekkezdése előírja, hanem a létező formatervezési minták *utánzását*.²³

74. *Ötödsorban* azonban nem győzött meg a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett azon érv – amelyhez a Mansory Design, a lengyel kormány és a Bizottság is csatlakozik –, amely szerint a jogbiztonság követelményeivel ellentétes a fent javasolt értelmezés. Ezen, a jelen indítvány 54. pontjában már hivatkozott érv szerint, ha egy gépjármű egésze megjelenésének nyilvánosságra jutása azzal a következménnyel járna, hogy lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalmi jogok keletkeznének a jármű részei vagy alkotóelemei, mint például a lökhárítók, a fényszórók stb. tekintetében, a gazdasági szereplők csak nehezen tudnák meghatározni a szerző által igényelt oltalom tárgyát. Az ilyen bizonytalanság azzal a veszéllyel járna, hogy visszatartja az innovációt.

75. Az egyértelműség kedvéért, ténybeli szempontból természetesen egyetértek azzal, hogy a termék egy része formatervezési mintájának külön nyilvánosságra jutása növelheti a jogbiztonságot, akár a felhasználók, akár az érintett formatervezési minta szerzője számára. Ily módon a szerzőknek lehetőségük van arra, hogy e külön nyilvánosságra jutás érdekében eljárjanak. A jelen ügyben a Ferrari annál is könnyebben bizonyíthatta volna, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének megfelelően a szakmai körök észszerűen tudomást szerezhettek a szóban forgó formatervezési mintáról.²⁴

76. Ugyanakkor az ilyen külön nyilvánosságra hozatalnak a szerzők számára, harmadik személyek jogbiztonsága nevében történő előírása véleményem szerint sértené az uniós jogalkotó által a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minták oltalmi rendszerének keretében elérni kívánt egyensúlyt, amely *jellegénél fogva* azzal jár, hogy e biztonság szintje a lajstromozott formatervezési mintákból eredő szinthez képest csökken.

77. Ugyanis az a tény, hogy – amint arra rámutattam – a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták per definitionem nem képezik alakszerű bejelentés tárgyát, a harmadik személyek számára elkerülhetetlenül bizonyos fokú jogi bizonytalanságot eredményez. A gazdasági szereplőknek e területen nem áll rendelkezésükre olyan nyilvános lajstrom – mint a lajstromozott formatervezési minták esetében –, amely lehetővé tenné számukra, hogy egyértelműen és pontosan tájékozódjanak az ilyen formatervezési mintára vonatkozóan igényelt jogokról.²⁵ A lajstromozás hiánya tehát megnehezíti az oltalom pontos tárgyának előzetes

²³ A gyakorlatban ez az értelmezés arra ösztönözné a gazdasági szereplőket, hogy például a termékek szaklapokban közzétett képei között tallózva a termékrészekre vonatkozó formatervezési minták után kutassanak, és adott esetben maguk lajstromoztassák e megjelenéseket formatervezési mintaként.

²⁴ Másként fogalmazva, a termék egy részének konkrét nyilvánosságra jutása a szerző számára *gyakorlati* eszköz lehet arra, hogy a szakmai körök tudomására hozza e formatervezési mintát.

²⁵ Lásd: 2018. július 5-i Mast-Jägermeister kontra EUIPO ítélet (C-217/17 P, EU:C:2018:534, 52–54. pont). Az ilyen rendszer keretében a lajstromozott formatervezési minta által nyújtott oltalom pontos tárgyát a lajstromozáskor kell gondosan megállapítani. Így, még ha ez a kérdés nem is releváns az alapeljárás megoldása szempontjából, véleményem szerint a 6/2002 rendelet 35. és 36. cikkére tekintettel, amelyek egy (egyes számban) formatervezési minta lajstromozására irányulnak, kizárt, hogy valamely termék egészének formatervezési mintájára vonatkozó bejelentés járulékosan hivatkozhasson e termék egy részének formatervezési mintájára, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság is hangsúlyozta. Ezenkívül e rendelet 37. cikke kifejezetten szabályozza a többes bejelentés esetét.

azonosítását.²⁶ A szerző gyakran csak a bitorlási per keretében fogja meghatározni, hogy a szóban forgó termék egészének vagy csak e termék egy részének megjelenése tekintetében igényel oltalmat.²⁷

78. Ezzel szemben a szerzőt megillető oltalom, és ebből következően a jogbiztonság szintje szintén korlátozott. *Egyrészt*, amint arra a Ferrari helyesen rámutatott, a lajstromozás nélkül oltalomban részesülő formatervezési minta jogosultjának biztosított oltalom korlátozott terjedelmű. Anyagi jogi szempontból a 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdésének megfelelően a jogosult *kizárólag* formatervezési mintájának „utánzásával” szemben részesül oltalomban.²⁸

79. *Másrészt* a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minták számára biztosított oltalom időtartama viszonylag rövid, mivel a 6/2002 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében vett első nyilvánosságra jutástól számított három évre korlátozódik.²⁹

80. Végül, nem gondolom, hogy túlzott hangsúlyt kellene fektetni a jogbiztonságot és az innovációt illetően a fentiekben javasolt értelmezés jelentette kockázatok jelentőségére, amely értelmezés szerint egy összetett termék formatervezési mintájának nyilvánosságra jutása önmagában e termék egy részének nyilvánosságra jutását vonhatja maga után.

81. *Egyrészt* ugyanis, amint azt a jelen indítvány 64–67. pontjában kifejtettem, a szakmai körök általi tudomásszerzés kritériuma feltételezi, hogy a termék egy részének formatervezési mintája *egyértelműen azonosítható* a termék egészének nyilvánosságra jutásakor, ami csökkenti a jogbizonytalanság kockázatát.

82. *Másrészt*, ami az innovációt illeti, azon kívül, amit a jelen indítvány 73. pontjában már kifejtettem, szem előtt kell tartani, hogy a 6/2002 rendelet 19. cikke (2) bekezdése második albekezdésének megfelelően a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta harmadik személy általi, a jogosult engedélye nélkül történő hasznosítása nem tekinthető az oltalom alatt álló minta utánzásából fakadó hasznosításnak, „ha olyan szerző önálló alkotómunkájának eredménye, akiről észszerűen feltételezhető, hogy nem ismerhette [e] formatervezési mintát.”

²⁶ Lásd: 2014. június 19-i Karen Millen Fashions ítélet (C-345/13, EU:C:2014:2013, 43. pont).

²⁷ Adott esetben a bitorlási per felperese e célból kiemelheti a kereseti kérelme alátámasztásául benyújtott képen azt a formatervezési mintát, amelynek tekintetében oltalmat igényel, a szóban forgó formatervezési mintát meghatározó színek, kontrasztok, nyilak vagy a vonalak segítségével. Ez lehetővé teszi a bíróság és az alperes számára, hogy könnyen megértsék az igényelt oltalom pontos tárgyát. E tekintetben a 6/2002 rendelet 85. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bitorlási perben ahhoz, hogy az állítólagos lajstromozás nélküli mintaoltalom érvényességére vonatkozó vélelem alkalmazásra kerüljön, a bejelentőnek meg kell jelölnie, hogy miben áll e formatervezési minta egyéni jellege. A Bíróság már kimondta, hogy ez a feltétel a „formatervezésiminta-[oltalom] [...] ezen [...] [csoportját] illetően annak szükségességéből következik, hogy meg kell határozni [...] [az igényelt] oltalom pontos tárgyát” (2014. június 19-i Karen Millen Fashions ítélet [C-345/13, EU:C:2014:2013, 43. pont]).

²⁸ Összehasonlításképpen, a lajstromozott közösségi formatervezési minta oltalmat nyújt minden „hasznosítás” ellen, amely fogalmat e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése határozza meg. E tekintetben a (21) preambulumbekkezdésből az következik, hogy az uniós jogalkotó nagyobb jogbiztonságot kívánt biztosítani az ilyen típusú formatervezési mintáknak a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintához képest.

²⁹ Ezzel szemben a 6/2002 rendelet 12. cikkének megfelelően a lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom a bejelentés benyújtásától számított 25 évig terjedhet.

83. Így a szerzők továbbra is innovatívak lehetnek anélkül, hogy attól kellene tartaniuk, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintákat figyelmetlenség miatt bitorolják. Még ha feltételezzük is, hogy olyan formatervezési mintákat hoznak létre, amelyek a korábban nyilvánosságra jutott, oltalom alatt álló formatervezési mintával azonos összbenyomást keltenek,³⁰ bizonyíthatják jóhiszeműségüket,³¹ és így mentesülhetnek minden felelősség alól.

84. *Végezetül*, véleményem szerint a jelen indítványban javasolt értelmezést nem kérdőjelezi meg a Mansory Design, a lengyel kormány és a Bizottság által előadott azon érv sem, amely szerint az olyan fénykép, amely nem csupán a termék rész azon formatervezési mintáját ábrázolja, amelynek tekintetében oltalmat igényelnek, hanem a termék egészének megjelenését, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy e formatervezési minta megfelel-e az oltalom közösségi formatervezési mintaként történő megszerzésének anyagi feltételeinek.

85. Kétségtelen, hogy – amint azt az uniós bíróságok a lajstromozott közösségi formatervezési minták megsemmisítése iránti kérelmek keretében az oltalom alá helyezett minták újtonságának és egyéni jellegének értékelése céljából megállapították³² – azt hitelt érdemlően össze kell tudni hasonlítani a megsemmisítést kérő által hivatkozott korábbi formatervezési mintával. E célból alapvető fontosságú, hogy a korábbi formatervezési mintáról olyan képpel rendelkezzenek, amely lehetővé teszi annak pontos és biztos azonosítását. A megsemmisítést kérőnek tehát az említett formatervezési minta egy vagy több pontos és teljes ábrázolását kell benyújtania.³³ Ehhez hasonlóan az oltalom alá helyezett minták formatervezési minta olyan ábrázolásával is rendelkezni kell, amely megfelelő minőségű ahhoz, hogy egyértelműen meg lehessen különböztetni azon tárgy részleteit, amelyekre mintaoltalmat igényelnek.³⁴

86. Mindazonáltal véleményem szerint a termék megjelenését egészében ábrázoló fénykép lehetővé teszi az ilyen összehasonlítást a termék egy részének formatervezési mintájára vonatkozóan, amennyiben – amint azt a jelen indítvány 64–66. pontjában jeleztem – e formatervezési minta jellemzői *egyértelműen láthatók* e fényképen. Az ilyen ábrázolás lehetővé teszi az említett formatervezési minta megértését, a korábbi formatervezési mintához képest fennálló esetleges esztétikai vagy díszítő különbségek felismerését, és ezáltal az újtonság,

³⁰ Lásd a 6/2002 rendelet 10. cikkét, valamint a jelen indítvány 94. és 95. pontját.

³¹ Pontosítom, hogy annak bizonyítása, hogy az engedély nélküli hasznosítás egy lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintának az „utánzásából” ered, a jogosultat terheli, míg az alperesre hárul annak bizonyítása, hogy e hasznosítás „önálló alkotómunkájának eredménye”. Lásd: 2014. február 13-i H. Gautzsch Großhandel ítélet (C-479/12, EU:C:2014:75, 41. pont).

³² Lásd a 6/2002 rendelet 24. és azt követő cikkeit. E rendelet 24. cikkének (3) bekezdéséből az következik, hogy a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésminta-oltalom esetén az oltalom megszerzéséhez szükséges anyagi feltételek tiszteletben tartását a bíróság vizsgálja abban az esetben, ha az alperes a szóban forgó közösségi formatervezésminta-oltalom bitorlása miatt indított perben megsemmisítés iránti vizontkeresetet terjesztett elő.

³³ Lásd különösen: 2017. szeptember 21-i Easy Sanitary Solutions és EUIPO kontra Group Nivelles ítélet (C-361/15 P és C-405/15 P, EU:C:2017:720, 64. és 65. pont). 2019. október 24-i Atos Medical kontra EUIPO – Andreas Fahl Medizintechnik-Vertrieb (Orvosi tapaszok) ítélet (T-559/18, nem tették közzé, EU:T:2019:758, 40. és 43. pont).

³⁴ A formatervezési minta lajstromozására irányuló bejelentésekkel kapcsolatban lásd: a közösségi formatervezési mintáról szóló 6/2002 tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2002. október 21-i 2245/2002/EK bizottsági rendelet (HL 2002. L 341., 28. o.) 4. cikke (1) bekezdésének e) pontja; 2018. július 5-i Mast-Jägermeister kontra EUIPO ítélet (C-217/17 P, EU:C:2018:534, 47–55. pont).

valamint az egyéni jelleg értékelését. Nem ez a helyzet viszont abban az esetben, ha az ábrázolás túl kicsi, rossz minőségű, vagy ha az oltalom alá helyezettetni kívánt formatervezési mintát egy másik elem részben takarja.³⁵

87. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság az első kérdésre azt a választ adja, hogy a 6/2002 rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az egész termékre – mint például egy gépjármű megjelenésére – vonatkozó formatervezési minta nyilvánosságra jutása a termék egy részére vonatkozó formatervezési minta – így például e gépjármű karosszériája bizonyos elemeinek megjelenése – nyilvánosságra jutását is eredményezi, amennyiben ez utóbbi formatervezési minta egyértelműen azonosítható a nyilvánosságra jutást eredményező e cselekmény alkalmával.

B. A formatervezésiminta-oltalom 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett „termékrész” tekintetében történő a igénylésének lehetőségéről (második kérdés)

88. Abban az esetben, ha a Bíróság – javaslatomnak megfelelően – az első kérdésre igenlő választ adna, a kérdést előterjesztő bíróság második kérdésével arra a kérdésre vár választ, hogy milyen jogi mércét kell a 6/2002 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja és 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett egyéni jelleg vizsgálata keretében alkalmazni az összetett termékbe beillesztett alkotóelemek – mint például a gépjármű karosszériaelemei – formatervezési mintája által gyakorolt összbenyomás meghatározása céljából.

89. A jelen indítvány 43–51. pontjában kifejtettem azokat az okokat, amelyek miatt véleményem szerint a jelen ügyben nincs jelentősége annak, hogy a Ferrari FXX K azon része, amelynek megjelenésével kapcsolatban e társaság lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként oltalomra támaszt igényt, „összetett termékbe” beillesztett „alkotóelemekből” áll-e, vagy sem. E szakaszban tehát továbbra is a „termékrész” fogalmára fogok hivatkozni.

90. Néhány általános magyarázat szükséges e második kérdés kellő megértéséhez.

91. Amint arra a jelen indítvány 36. pontjában rámutattam, azon anyagi feltételek között, melyeknek a formatervezésimintának meg kell felelnie ahhoz, hogy lajstromozott vagy lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként oltalomban részesüljön, szerepel az „egyéni jelleg”. A 6/2002 rendelet 6. cikke szerint a formatervezési mintának akkor van „egyéni jellege”, ha bármely korábban nyilvánosságra jutott mintához képest a tájékozott használóra³⁶ eltérő összbenyomást tesz.

92. E feltétel értékelése tehát – amint az a jelen indítvány 85. pontjában már kifejtésre került – magában foglalja azon formatervezési minta, amelynek tekintetében oltalmat igényelnek, és egy korábbi formatervezési minta összehasonlítását.

³⁵ A Mansory Design állításával ellentétben a jelen ügyben szóban forgó eset egyáltalán nem hasonlítható a 2017. szeptember 21-i Easy Sanitary Solutions és EUIPO kontra Group Nivelles ítéletben (C-361/15 P és C-405/15 P, EU:C:2017:720, 68. és 69. pont) vizsgált esethez. Ebben az ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem várható el az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalától (EUIPO), hogy – többek között az ütköző minták összehasonlítása keretében – elvégezze egy vagy több korábbi minta különböző elemeinek összeállítását, hogy megkapja e formatervezési minta teljes megjelenését, mivel a korábbi minta teljes ábrázolását a megsemmisítést kérő félnek kell benyújtania, és mivel minden esetleges összeállítás szükségképpen elnagyolásokkal járna. Az általam javasolt értelmezés alapján ugyanis a bíróságnak nem kell a külön ábrázolt elemek véletlenszerű összeállítását elvégeznie. Csupán a bitorlási kereset felperese által szolgáltatott fénykép adott részében teljes egészében és egyértelműen látható módon megjelenített formatervezési mintát kell értékelnie.

³⁶ Lásd a „tájékozott használó” fogalom meghatározása tekintetében: 2011. október 20-i PepsiCo kontra Grupo Promer Mon Graphic ítélet (C-281/10 P, EU:C:2011:679, 59. pont); 2017. szeptember 21-i Easy Sanitary Solutions és EUIPO kontra Group Nivelles ítélet (C-361/15 P és C-405/15 P, EU:C:2017:720, 124. és 125. pont).

93. Amint az az említett 6. cikk szövegéből kitűnik, pontosabban az ütköző formatervezési minták által keltett „összbenyomást” kell összehasonlítani. Másként fogalmazva, meg kell vizsgálni, hogy *összességében hasonlóak-e*. A jellemzőik összességét veszik tehát figyelembe, anélkül hogy össze lehetne vetni az egyes formatervezési mintáknak kizárólag egy adott részét. Következésképpen előfordulhat, hogy a részletekben lévő különbségek, sőt jelentős eltérések, amelyek csak az oltalom alá helyezett mintát kívánt formatervezési minta egy részére összpontosulnak, nem feltétlenül elegendőek a korábbi formatervezési minta által keltettől eltérő „összbenyomás” bizonyításához, és ennél fogva az „egyéni jellegének” megállapításához.³⁷

94. Ugyanezen logika értelemszerűen alkalmazandó a bitorlásra. E tekintetben a 6/2002 rendelet 10. cikke kimondja, hogy a közösségi formatervezési minta oltalma kiterjed „mindazokra a formatervezési mintákra, amelyek a tájékozott használóra nem tesznek eltérő összbenyomást”³⁸.

95. Ebből következik továbbá, hogy az ütköző formatervezési minták összehasonlítását az oltalom alatt álló formatervezési mintát alkotó megjelenés egészére tekintettel kell elvégezni, anélkül hogy lehetséges volna, hogy e formatervezési minta csupán egy részét vessék össze a vitatott formatervezési mintával. Még ha ez utóbbi azonos is az oltalom alatt álló formatervezési minta egy részével, lehetséges, hogy az e két formatervezési minta által tett „összbenyomás” eltérő, és ennél fogva nem történt bitorlás.³⁹

96. Ezek a feltételezések különösen akkor vizsgálhatók, ha az oltalom alá helyezett mintát a közösségi formatervezési minta tárgya *a termék egészének megjelenése*. Ha például egy szerző lajstromoztatta egy játékbaba egészének formatervezési mintáját,⁴⁰ és harmadik személy az engedélye nélkül forgalmaz különbözőségeket mutató, de hasonló fejfelrendelkező modellt, a bitorlást nem feltétlenül állapítják meg. Ez a részleges hasonlóság ugyanis nem feltétlenül elegendő az azonos „összbenyomás” bizonyításához.

97. Ebben az összefüggésben, amint azt ezen indítvány mindvégig tárgyalta, az uniós jogalkotó lehetővé tette a szerzők számára, hogy a 6/2002 rendelet 3. cikke a) pontjának megfelelően *egy konkrét tárgy*, nevezetesen a „termék egy részének” megjelenésére igényeljenek közösségi formatervezésiminta-oltalmat.⁴¹

98. Így a jelen indítvány 96. pontjában említett példával élve, egy szerző dönthet úgy, hogy kizárólag a játékbaba fejének megjelenése tekintetében igényel oltalmat. Ezáltal növeli e „termékrész” formatervezésiminta-oltalmának szintjét, és többek között maximalizálja a termékrészt érintő bitorlás elismertetésére vonatkozó esélyeit. Ezzel ugyanis elkerüli a versengő

³⁷ Lásd a 6/2002 rendelet (14) preambulumbekzdését, valamint Passa, J.: *Droit de la propriété industrielle, I. kötet*, 2. kiadás, L. G. D. J., Párizs, 2009, 934. o. Ebben az értelemben a Törvényszék következetesen úgy ítéli meg, hogy „egy formatervezési minta egyéni jellege a tájékozott használó szempontjából bármely korábbi formatervezési mintától eltérő összbenyomáson vagy a »déjà vu« hiányán alapul, és nem veszi figyelembe az említett összbenyomást nem érintő, nem kellően feltűnő különbségeket, és bár figyelmen kívül hagyja a jelentéktelen részleteket, azonban tekintettel van az eltérő összbenyomást eredményező, kellően markáns különbségekre” (2018. május 17-i Basil kontra EUIPO – Artex (Speciális kerékpárkosarak) ítélet, T-760/16, EU:T:2018:277, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A Törvényszék azt is kimondta, hogy az ütköző formatervezési minták által keltett összbenyomás összehasonlításának „szintetikusnak kell lennie, és nem korlátozódhat pusztán a hasonlóságok és az eltérések felsorolásának analitikus összehasonlítására” (2020. július 8-i Glimarpol kontra EUIPO – Metar (Pneumatikus szerszám) ítélet, T-748/18, nem tették közzé, EU:T:2020:321, 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

³⁸ Fenntartva, hogy – amint az a jelen indítvány 78. pontjában megállapításra került – a lajstromozás nélküli közösségi formatervezésiminta-oltalom területén a 6/2002 rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében a jogosult kizárólag az „utánzással” szemben részesül oltalomban.

³⁹ Lásd: Passa, J., i. m., 1004. o.

⁴⁰ Lásd például Passa, J., i. m., 1004. és 1115. o.

⁴¹ A Bizottság egyébként a Bíróság előtt azt állította, hogy itt az uniós formatervezési minták rendszerének „alapvető szempontjáról” van szó.

játékbabák összessége által keltett vizuális összbenyomásoknak az összehasonlítását. *Kizárólag a közösségi formatervezési minta tárgyát képező fej megjelenését kell figyelembe venni.* A bitorlás csak e játékbabák feje megjelenésének összehasonlításával válik nyilvánvalóvá.⁴²

99. A fenti magyarázatok álláspontom szerint az alapeljárás körülményeit idézik. Emlékeztetek ugyanis arra, hogy a Ferrari bitorlási keresetének alátámasztása érdekében nagyon másodlagosan hivatkozott egy, a Ferrari FXX K egészének kialakításával kapcsolatos, lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintára.⁴³ Márpedig, amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatot értelmezem, a fellebbviteli bíróság, amikor összehasonlította ezt a formatervezési mintát a Mansory Siracusa 4XX egészének megjelenésével,⁴⁴ lényegében úgy ítélte meg, hogy e két formatervezési minta nem kelt azonos „vizuális összbenyomást” a 6/2002 rendelet 10. cikke értelmében⁴⁵ – a különösen a motorházfedélen kialakított „V” alakú elemet és a kétrétegű légterelőt érintő vizuális hasonlóságok ellenére sem. Az FXX K szóban forgó részének megjelenését érintő lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintára való hivatkozással a Ferrari tehát arra törekszik, hogy maximalizálja azon esélyeit, hogy a jelen esetben el tudja ismertetni a bitorlást.

100. E magyarázatok fényében úgy vélem, hogy második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy vannak-e korlátai a szerzők azon lehetőségének, hogy termékeik egészének megjelenését különböző, külön-külön közösségiformatervezésiminta-oltalom tárgyát képező „termékrészekre” bontsák annak érdekében, hogy maximalizálják az általuk élvezett oltalom szintjét.

101. Ez a kérdés annál is inkább releváns, mivel az alapeljárásban a fellebbviteli bíróság úgy ítélte meg, hogy a Ferrari által elsődlegesen az FXX K modelljének egy része tekintetében hivatkozott lajstromozás nélküli közösségi formatervezési minta, amely magában foglalja többek között a motorházfedélen kialakított „V” alakú elemet és a kétrétegű légterelőt, *nem létezik*, mivel *e rész nem rendelkezik „bizonyos fokú formai önállósággal és egységgel”*, és az alapeljárás felperese által önkényesen lett meghatározva.

102. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kevés magyarázatot tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mit kell érteni a „formai önállóság” és a „formai egység” kifejezés alatt. Értelmezésem szerint a német bíróságok ítélkezési gyakorlatában a „termékrész” megjelenésére vonatkozó közösségi formatervezési minta igénylésének kumulatív feltételeiről van szó. Úgy tűnik számomra, hogy az „önállóság” feltétele ahhoz a kérdéshez kapcsolódik, hogy a rész megjelenése elhatárolódik-e az egész termék megjelenésétől, vagy éppen ellenkezőleg, teljesen egybeolvad azzal. Az „egység” feltétele arra vonatkozik, hogy a termékrészre vonatkozóan igényelt formatervezési minta befejezett egésznek alkot-e. Konkrétan, a jelen ügyben a fellebbviteli bíróság a Ferrari által alkalmazott elhatárolást „önkéntesnek” tekintette azzal az indokkal, hogy e társaság nem foglalta bele az FXX K légterelőjébe a fényszórókat és a légterelő oldalsó végét – amelyek e gépjármű „szemét” és „állát” képezik, a Ferrari által hivatkozott „arcvonalak” metaforához

⁴² E tekintetben a *lajstromozás nélküli* közösségi formatervezési minta olyan rugalmasságot kínál a szerzőnek, amelyet a *lajstromozott* közösségi formatervezési minta nem biztosít számára. A lajstromozott közösségi formatervezési minta esetében az oltalom tárgyát, azaz az oltalom alá helyezni kívánt formatervezési mintát a lajstromozási bejelentésben merev módon határozták meg (lásd a jelen indítvány 25. lábjegyzetét.). Ugyanazt a példát alapul véve, ha a szerző úgy dönt, hogy nem a játékbaba fejének formatervezési mintáját lajstromoztatja, hanem az egész játékbabáét, a bitorlást ez utóbbi tárgyhoz viszonyítva kell megítélni. Ezzel szemben ilyen esetben a szerző hivatkozhat egy lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintára, amely kizárólag a fej megjelenéséből áll, amennyiben az a 6/2002 rendelet 11. cikkének megfelelően kevesebb mint három évvel ezelőtt jutott nyilvánosságra, és önmagában teljesíti az e rendeletben előírt anyagi feltételeket. Lásd: Passa, J., i. m., 1004. és 1115. o.

⁴³ Lásd a jelen indítvány 25. pontját.

⁴⁴ Lásd a jelen indítvány 21. pontját.

⁴⁵ Lásd a jelen indítvány 29. pontját.

visszatérve.⁴⁶ E feltételek végső soron annak meghatározására irányulnak, hogy az oltalom alá helyezettetni kívánt termék részének a megjelenése „önálló összbnyomást kelt-e a termék egészének formájához képest”.

103. A jelen ügyben tehát azt kell eldönteni, hogy a termék valamely része megjelenésének – ahhoz, hogy az e termék egészének megjelenését adott esetben oltalmazó formatervezési mintától elkülönülő, adott termékészre vonatkozó közösségi formatervezési minta tárgyat képezhesse – ténylegesen ilyen „önállóságot” és „egységet” kell-e mutatnia.

104. Véleményem szerint az e kérdésre adandó válasz nem a 6/2002 rendelet 6. cikke értelmében vett „egyéni jelleg” fogalmának értelmezésében rejlik. Ez a fogalom ugyanis nem a termék formatervezési mintája és az azt alkotó részek formatervezési mintái közötti kapcsolatot szabályozza, hanem – amint arra a jelen indítvány 92. pontjában utaltam – e formatervezési minták és más korábbi formatervezési minták közötti kapcsolatot. Az említett fogalom tehát nem releváns annak meghatározása szempontjából, hogy a Ferrari FXX K-n belül az oltalom alá helyezettetni kívánt rész megjelenése, amely többek között a motorházfedélen található „V” alakú elemből és a kétrétegű légterelőből áll, a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett „termékészre” vonatkozó formatervezési mintának minősülhet-e, amely elkülönül e jármű egészének formatervezési mintájától.

105. Ezzel szemben véleményem szerint ezt a választ magának a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontjában szereplő „formatervezési minta” fogalmának a meghatározásában kell megtalálni.

106. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy e fogalommeghatározás a következőkre hivatkozik: „[V]alamely termék egészének vagy részének megjelenése, amelyet magának a terméknek, illetve a díszítésének a külső jellegzetességei – különösen a rajzolat, a körvonalak, a színek, az alak, a felület, illetve az anyagok jellegzetességei – eredményeznek”.

107. E meghatározásból több szempont is levezethető. Mivel a „termékész” fogalma itt nem került pontosításra, azt a mindennapi nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentésének megfelelően⁴⁷ úgy kell értelmezni, mint azon „összesség” egy szakaszát, amely a terméket alkotja. Egyébiránt e szakasznak ahhoz, hogy formatervezésminta-oltalomban részesülhessen, megjelenéssel kell rendelkeznie, azaz per definitionem *láthatónak* kell lennie.⁴⁸ Ezenkívül, amint arra a Ferrari hivatkozik, az említett szakaszt *sajátos rajzolatnak, körvonalaknak, színeknek, alaknak vagy felületnek* kell meghatároznia.

108. E szempontokat ki kell-e egészítenie a Bíróságnak azokkal, amelyek a kérdést előterjesztő bíróság által javasolt „önállósággal” és „egységgel” kapcsolatosak?

109. E tekintetben megjegyzem, hogy a Törvényszék a Buck-Chemie kontra EUIPO – Henkel (WC-öblítő)⁴⁹ ítéletben az ekképpen javasoltakhoz igen közel álló kritériumokat fogadott el.

⁴⁶ Lásd a jelen indítvány 23. pontját. Ezzel szemben az értelmezésem szerint például egy gépjármű hűtőrácsa, mint befejezett egész ilyen „egységet” mutat.

⁴⁷ Lásd analógia útján: 2017. december 20-i Acacia és D’Amato ítélet (C-397/16 és C-435/16, EU:C:2017:992, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

⁴⁸ Ha a termékész a 6/2002 rendelet 3. cikkének c) pontja értelmében vett összetett termék alkotóelemének minősül, ezen alkotóelem megjelenésének ezenfelül „a termék rendeltetésszerű használata során” kell láthatónak lennie.

⁴⁹ 2018. november 22-i ítélet (T-296/17, nem tették közzé, EU:T:2018:823).

110. Ebben az ügyben egy vállalkozás egy WC-öblítő egy részének formatervezési mintájára vonatkozóan oltalmi bejelentést nyújtott be, e rész az öblítőblokkban található négy tisztítógolyónak felelt meg. Egy versenytárs a formatervezési minta megsemmisítése iránti kérelmet nyújtott be, többek között az újdonság és az egyéni jelleg hiányára hivatkozva. Ennek keretében a megsemmisítés kérelmezője korábbi formatervezési mintaként mutatta be különösen négy egyenes vonalban álló labda megjelenését, amelyeket önkényesen egy labdás medencéről készült fényképről választott ki, amely medencében több tucat ilyen labda volt még, valamint golyók sorának egy logikai játék egészéről készült képből kivonatolt megjelenését. Márpedig a Törvényszék lényegében úgy tekintette, hogy ez utóbbi formatervezési minták *nem léteznek*, mivel úgy ítélte meg, hogy a hivatkozott „termékrészek” nem rendelkeznek „önálló jelleggel”, és „nem választhatók el a termék egésze által keltett összbenyomástól”⁵⁰.

111. Ennek keretében a Törvényszék azt is megállapította, hogy „ahhoz, hogy a formatervezési minta a termék egy részére vonatkozó, a főtermékétől elkülönülő formatervezési mintának minősüljön, a releváns elemeket *különösen nyilvánvalóvá kell tenni, és így meg kell akadályozniuk azt, hogy a főterméket egy egységnek lehessen tekinteni*” (kiemelés tőlem). Ezzel szemben a megsemmisítést kérelmező által benyújtott, egy logikai játék egészéről készült képből kivonatolt golyók sora „szerves részét képezte a bemutatott játék egészének és képének”, és azt „nem kifejezetten emelték ki”⁵¹.

112. Mindazonáltal bizonyos mértékben vonakodom olyan íratlan szempontok – értelmezés útján és a közösségi formatervezési mintához hasonló kényes területen történő – bevezetésétől, mint az „önállóság” vagy az „egység”, a termékek azon részeinek meghatározására, amelyek megjelenése különleges oltalom tárgya lehet.

113. Amint arra lényegében a Ferrari, valamint a cseh és az olasz kormány hivatkozott, azonkívül, hogy az uniós jogalkotó nem írta elő e kritériumokat, nehezen tudom elképzelni, hogy azok hogyan növelhetnék a jogbiztonság szintjét. Milyen feltételek mellett kellene ugyanis úgy tekinteni, hogy a termék egy részének formatervezési mintája megfelel az „önállóság” és az „egység” e követelményeinek?

114. E tekintetben megjegyzem többek között, hogy a 6/2002 rendelet 3. cikke a) pontjának megfelelően a „termék egy része” korlátozódhat a termék díszítésére. Felmerül tehát a kérdés, hogy ilyen esetben hogyan kell alkalmazni az említett kritériumokat. Hasonlóképpen, a játékbaba jelen indítvány 96. pontjában szereplő példájában, milyen mértékben rendelkezik e játékbaba fejének megjelenése a test többi részének megjelenéséhez képest bizonyos fokú „önállósággal” és „egységgel”? Ez aszerint változhat-e, hogy Barbie típusú modelltől vagy orosz babamodellről van-e szó? És mi a helyzet egy gépjármű karosszériaelemeivel? Abszolút értelemben egy ilyen elem valójában soha nem önálló a karosszéria többi részéhez képest, mivel ez utóbbi esztétikai megjelenésének része.

115. Mindemellett természetesen, amint az úgynevezett „WC-öblítő”⁵² ítélet is mutatja, az elbíráló vagy a bíróság a termék részeinek teljesen önkényes meghatározásával szembesülhet.

⁵⁰ 2018. november 22-i WC-öblítő ítélet (T-296/17, nem tették közzé, EU:T:2018:823, 51. és 52. pont).

⁵¹ 2018. november 22-i WC-öblítő ítélet (T-296/17, nem tették közzé, EU:T:2018:823, 52. pont). Hasonló érvelés tekintetében lásd: 2013. október 25-i Merlin és társai kontra OHIM – Dusyma (Játékok) ítélet (T-231/10, nem tették közzé, EU:T:2013:560, 34. és 35. pont).

⁵² 2018. november 22-i ítélet (T-296/17, nem tették közzé, EU:T:2018:823).

116. Mindazonáltal az ilyen jellegű kísérletek megoldása véleményem szerint nem további szempontok elfogadásában rejlik, hanem pusztán abban, hogy az elbíráló vagy a bíróság szigorúan alkalmazza a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett „formatervezési minta” fogalommeghatározásából következő szempontokat. Amint azt a jelen indítvány 107. pontjában kifejtettem, a termék egy részét többek között annak különleges megjelenésének – rajzolata, körvonalai, színe stb. – kell meghatároznia.⁵³ Összegezve, rendelkeznie kell olyan akként azonosítható formatervezési mintával, amely önmagában alkalmas lehet az oltalom megszerzése feltételeinek értékelésére. Egyetértek tehát a kérdést előterjesztő bíróság azon értékelésével, amely szerint a rész megjelenésének alkalmasnak kell lennie arra, hogy önmagában „összbenyomást” keltsen, és így nem olvadhat bele teljes mértékben a termék egészének megjelenésébe. Az olyan közösségi formatervezési mintát, amelynek tárgya nem felel meg e meghatározásnak, meg kell semmisíteni,⁵⁴ vagy pontosabban *nem létezőnek* kell nyilvánítani.

117. Általánosságban úgy vélem, hogy az elbírálónak vagy a bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy ne lehessen önálló közösségi formatervezési mintaként valóban jelentéktelen vagy teljesen önkényes termékrészekre oltalmat igényelni. Egyébként véleményem szerint, ha egy szerző mesterséges módon felosztja a termék megjelenését kizárólag abból a célból, hogy megkerülje a 6/2002 rendelet 6. vagy 10. cikkében szereplő „összbenyomásra” vonatkozó tesztet, az ilyen magatartás a joggal való visszaélés körébe tartozik.⁵⁵

118. Az alapeljárásban a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a Ferrari által hivatkozott lajstromozatlan közösségi formatervezési minták megfelelnek-e a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontja értelmében vett „formatervezési minta” jelen indítvány 107. és 117. pontjában kifejtett fogalommeghatározásának. Úgy vélem azonban, hogy célszerű néhány hasznos útmutatást adni e tekintetben.

119. E tekintetben megjegyzem, hogy az FXX K azon része, amelynek megjelenését a Ferrari lajstromozás nélküli közösségi formatervezési mintaként kívánja oltalomban részesíteni, – az FXX K motorházfedele V alakú eleméből, az ezen elemről középen kiemelkedő, hosszanti irányba elrendezett, uszonyoszerű eleméből („strake”), a lökhárító részét képező, kétrétegű első légterelőből és a középső függőleges, az első légterelőt a motorházfedéllel összekötő eleméből áll, – e gépjármű egy szakasza. Ez a szakasz látható, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság már megállapította. *Ezenfelül* úgy tűnik számomra, hogy az említett szakaszt sajátos rajzolat, körvonalak, színek, alakok határozzák meg. Különösen hajlok arra, hogy a Ferrarihoz hasonlóan úgy tekintsem, hogy ezek a különböző elemek egy egységnek tekinthetők, amely jellegzetesen egy Formula 1-es autó elejét idézi fel.⁵⁶

120. Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság is azonos véleményen lenne, ezt követően arról kell meggyőződnie, hogy a termék azon részének a megjelenése, amelynek tekintetében oltalmat igényelnek, önmagában megfelel-e a közösségi formatervezésiminta-oltalom megszerzéséhez szükséges feltételeknek. Az e feltételek értékelése során alkalmazandó kritériumoknak meg kell egyezniük a bármely formatervezési minta esetében alkalmazottakkal. Különösen a termék egy

⁵³ Ezzel szemben, amint arra a Ferrari hivatkozik, a résznek nem kell „szerkezetileg függetlennek” lennie a terméktől.

⁵⁴ Lásd: a 6/2002 rendelet 25. cikke (1) bekezdésének a) pontja.

⁵⁵ Emlékeztetek arra, hogy a joggal való visszaélés tilalma az uniós jog általános elve. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a visszaélés bizonyításához egyrészt olyan objektív körülmények együttes fennállása szükséges, ahol az uniós szabályozás által előírt feltételek formális tiszteletben tartása ellenére nem valósul meg e szabályozás célja, másrészt pedig egy szubjektív elem, vagyis az uniós szabályozás alapján előnyszerzésre irányuló szándék fennállása, amikor mesterséges módon teremtik meg az előny megszerzéséhez szükséges feltételeket. Lásd: Altun és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-359/16, EU:C:2017:850, 45. lábjegyzet).

⁵⁶ Lásd a jelen indítvány 23. pontját.

részének formatervezési mintája által keltett összbenyomás – „egyéni jelleg” vagy bitorlás értékelése céljából történő – meghatározásához kizárólag e rész megjelenését kell figyelembe venni, függetlenül a termék egésze által keltett összbenyomástól.

121. A fentiekre tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a második kérdésre azt a választ adja, hogy a 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy „a termék egy rész[e] megjelenésének” minősül e rendelkezés értelmében a termék egy olyan látható szakasza, amelyet sajátos rajzolat, körvonalak, színek, alakok vagy felület határoz meg, amely közösségi formatervezésiminta-oltalom tárgya lehet. Annak vizsgálata során, hogy egy formatervezési minta megfelel-e e meghatározásnak, nem kell további kritériumokat alkalmazni, mint például „függetlenség” vagy „formai egység”.

V. Véggövetkeztetés

122. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

- 1) A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK rendelet 11. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az egész termékre – mint például egy gépjármű megjelenésére – vonatkozó formatervezési minta nyilvánosságra jutása a termék egy részére vonatkozó formatervezési minta – így például e jármű karosszériájának bizonyos elemeinek megjelenése – nyilvánosságra jutását is eredményezi, amennyiben ez utóbbi formatervezési minta egyértelműen azonosítható ezen nyilvánosságra jutást eredményező cselekmény alkalmával.
- 2) A 6/2002 rendelet 3. cikkének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy „a termék egy rész[e] megjelenésének” minősül e rendelkezés értelmében a termék egy olyan látható szakasza, amelyet sajátos rajzolat, körvonalak, színek, alakok vagy felület határoz meg, amely közösségi formatervezésiminta-oltalom tárgya lehet. Annak vizsgálata során, hogy egy formatervezési minta megfelel-e e meghatározásnak, nem kell további kritériumokat alkalmazni, mint például „függetlenség” vagy „formai egység”.